

Francisco José de Goya y Lucientes

"Malíř, jenž spojil staré a moderní malířství"

Francisco Goya se narodil v roce 1746 ve Fuendetodos, malé vesnici na severu Španělska, jako syn baskického zlatníka a aragonské šlechtičny. Dětství prožil v Zaragoze, kde se také začal věnovat malířství. Jeho první pokus dostat se na Královskou akademii San Fernando, v Madridu nebyl úspěšný, odešel do Itali, kde si osvojil techniku fresky. Tuto techniku pak do návratu do Španělska uplatnil po návratu do Španělska v Zaragoze. Znova odešel do Madridu, kde přes návrhy gobelínů k výzdobě královských paláců El Prado a El Escorial získal oblibu jako portrétista vysoké španělské šlechty.

V roce 1785 se stal zástupcem ředitele Academie de S. Fernando a v roce 1786 pak královským malířem. Jeho umělecká kariéra začala prudce stoupat, dostával více zakázek, než stačil namalovat. V roce 1789 byl králem Karlem IV. povýšen na komorního malíře. V tomto nejšťastnějším období svého osobního i uměleckého života prožil i milostný vztah k vévodkyni z Alby. Šťastná léta končí rokem 1792, kdy po těžké nemoc ztratil sluch.

Utrpení však jeho tvůrčího génia neumlčelo, naopak podnítilo ho k jedinečným uměleckým výkonům. V této době vznikly slavné obrazy jako např. "**Nahá Mája**" nebo cyklus "**Rozmary**" znázorňující „*slabosti a pošetilosti, které se nacházejí v kterékoli civilizované společnosti a předsudky a podvodné praktiky, které zvyk nebo ignorance přetvořily v obyčejné*“. Z doby okupace Španělska francouzskou armádou pochází cyklus rytin "**Hrůzy války**" a slavný obraz "**Obr**". Politické události roku 1823 jej donutily k emigraci do Francie, kde strávil převážnou část zbytku svého života a kde také v Bordeaux v dubnu 1828 zemřel.

Goya až do svého onemocnění žil bezstarostným životem. Pak jej ale hluchota, izolovala od světa a malíř se vydal do hloubi tajemného a zneklidňujícího nitra lidské duše. Na obrazech a rytinách obnažoval lidskou ješitnost a omezenost, odhaloval pokřivenou duši a zhmotňoval přízraky, které se rodí v lidské mysli.

Další náměty mu dodala krvavá válka Španělů s Francouzi (1808–1814). Umělcův pohled proměnil hrůzoplnou skutečnost v díla plná dramatičnosti a krutosti. Goyovo dílo spojuje staré a moderní malířství, v jeho obrazech nacházíme jak „*kolorit benátských mistrů, tak i lidovou dramatičnost vlámských malířů i eleganci anglických portrétistů*“.

V jeho díle se objevují subjektivní a revoluční prvky v době, kdy tyto směry nebyly dominantní. Úsilí po zachycení vnitřní pravdy činí z malíře španělského dvora významného společenského kritika. Se stejnou expresivitou maluje náboženské motivy jako podobizny dvorních dam nebo úděsné vize své zjitřené představivosti. Patří k největším malířům přelomu 18. a 19. století, v jeho díle je nám zachován strhující obraz tehdejší doby.

K nejznámějším Goyovým obrazům patří „**Nahá Mája**“ a „**Oblečená Maja**“. Znárodnují stejnou ženu ve stejné pozici.. Obrazy z let 1797-1800 jsou v madridském Museo del Prado.

Druhý obraz namaloval po pobouření ve španělské společnosti, které vyvolala „*Nahá Maja*“. Odmítl na ní namalovat šaty a vytvořil zcela nový obraz.

Snad nejznámější Goyův obraz „**Poprava povstalců v Madridu 3. května 1808**“ je věnován jedné z nejdramatičtějších událostí 19. století ve Španělsku.

Toto dílo vešlo do dějin výtvarného umění i do povědomí lidí několika generací svým emotivním pojetím. Obraz pochází z roku 1814 a je rovněž v Museo del Prado v Madridu.